

dømte deltager i ambulat behandling på en behandlingsinstitution. Endelig bør der være mulighed for – hvis der er behov for det – i forbindelse med prøvelsladelse at fastsætte vilkår om fortsat behandling.

Visitations- og observationsafdelingen i Anstalten ved Herstedvester skal have en kapacitet på 5-10 pladser. Afdelingens fængselsfunktionærer bør gennemgå en efteruddannelse, som gør dem særligt egnede til i samarbejde med behandlingspersonalet på anstalten at tage sig af personer, der er dømt for seksualforbrydelser.

Med henblik på at undgå misbrug i forbindelse med de foreslåede ambulante behandlingstilbud er det en afgørende forudsætning, at der etableres et tæt og formaliseret samarbejde mellem vedkommende afsoningsinstitution og behandlingsinstitutionen. Der skal således i nødvendigt omfang kunne udveksles oplysninger, hvis den dømte i behandlingsforløbet viser tegn på farlighed eller misbrug, der kan føre til ny kriminalitet. Et sådant samarbejde kendes i dag mellem de psykiatriske afdelinger og kriminalforsorgen i frihed omkring psykisk syge personer, der er dømt til behandling i medfør af straffelovens §§ 68-69.

Som anført ovenfor under pkt. 3.3.2. er det erfaringen i Anstalten ved Herstedvester, at navnlig personer, der er idømt en tidsbestemt fængselsstraf, undertiden modsætter sig behandling i anstalten, selv om det har den følge, at de ikke prøvelslades, men må afsone den fulde straf. Justitsministeriet forudsætter, at der ved seksualforbrydelser i højere grad end sædvanligt gives afslag på prøvelsladelse, hvis den kriminelle ikke accepterer et relevant vilkår om i prøvetiden at fortsætte en påbegyndt psykiatrisk behandling eventuelt kombineret med kønsdriftsdæmpende medicin.

4. Sproglig modernisering af straffelovens § 16 og § 68 m.v.

4.1. Indledning

Formålet med lovforslagets § 1, nr. 2, 7 og 10-14, § 2, nr. 1, og § 3 er at gennemføre en sproglig modernisering af straffelovens §§ 16 og 68 om »åndssvage« lovovertrædere samt de dertil knyttede bestemmelser i retsplejelovens § 809, stk. 2, om indlæggelse til mentalundersøgelse på »åndssvageanstalt« og § 6, stk. 1, i loven om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særforborg m.v. vedrørende pligten til at modtage og føre tilsyn med »åndssvage« lovovertrædere på de amtskommunale institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap. Endvidere foreslås ændring af bestemmelserne i straffelovens

§ 218, stk. 1, § 219, § 236, stk. 1, § 254 og § 261, stk. 2, der benytter begrebet »åndssvag«, »åndssvageanstalt« eller lignende.

Spørgsmålet om en sproglig modernisering af straffelovens § 16 og § 68 har bl.a. været rejst af Folketingets Retsudvalg, jf. udvalgets spørgsmål nr. 237 (alm. del – bilag 476) i folketingsåret 1994-95.

Med lovforslaget tilsigtes ingen ændring af de pågældende bestemmelseres hidtidige anvendelsesområde.

4.2. Gældende ret

4.2.1. Efter straffelovens § 16, stk. 1, straffes personer, der på gerningstiden var utilregnelige på grund af åndssvaghed i højere grad, ikke. Personer, der befandt sig i en tilstand af åndssvaghed i lettere grad eller i en tilstand, som ganske må ligestilles med åndssvaghed, straffes ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf, jf. straffelovens § 16, stk. 2.

Hvis der statueres straffrihed i medfør af § 16, findes tiltalte for straf. Dette er imidlertid kun undtagelsesvis ensbetydende med, at der ikke fastsættes en reaktion i anledning af lovovertrædelsen. Efter straffelovens § 68 kan retten således træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Såfremt mindre indgribende foranstaltninger som tilsyn, bestemmelser vedrørende opholdssted eller arbejde, afvænningsbehandling, psykiatrisk behandling m.v. ikke findes tilstrækkelige, kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes i institution for åndssvage eller under åndssvageforsorg eller i egnet hjem eller institution til særlig pleje eller forsorg, jf. § 68, 2. pkt.

Om reaktionen ved andre psykiske afvigelser end de i § 16 omhandlede, f.eks. over for sinker, henvises til straffelovens § 69. Efter denne bestemmelse kan retten, såfremt det findes formålstjenligt, i stedet for at idømme straf træffe bestemmelse om foranstaltninger som nævnt i § 68, 2. pkt., i tilfælde, hvor gerningsmanden ved den strafbare handling foretog sig befandt sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke er af den i § 16 nævnte beskaffenhed.

4.2.2. Ved lov nr. 258 af 8. juni 1978 om ændring af lov om social bistand med flere love (Særforborgens udlægning m.v.) ophævedes med virkning fra den 1. januar 1980 den særlige lovgivning om forborg for åndssvage og andre svagt begavede. Samtidig blev denne forborg ved lov nr. 257 af 8. juni 1978 om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særfor-